

Bioinformatika III

Trimačių struktūrų analizė ir spėjimas

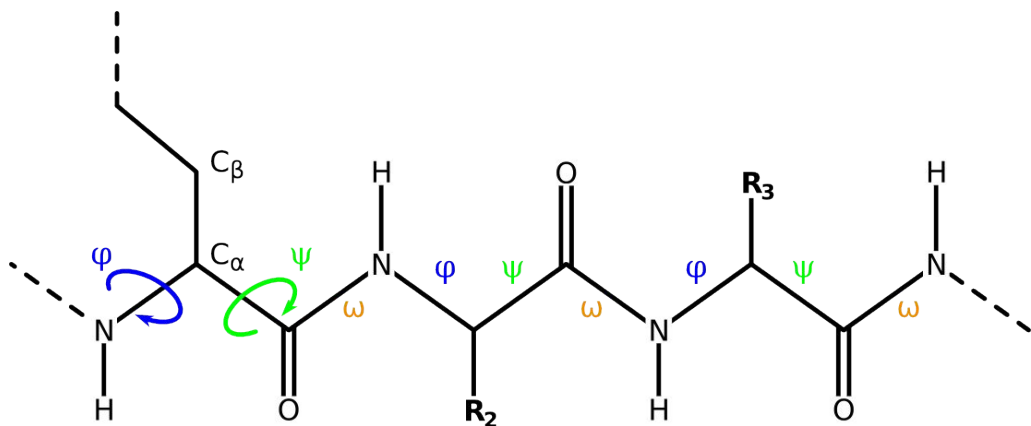
Paskaita 5 – baltymo molekulės geometrija

Saulius Gražulis
2011 m.

Polipeptidīnēs grandīnēs struktūra

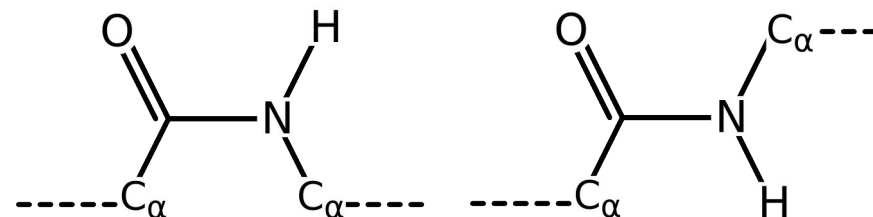
Polipeptidīnē grandīnē

1:1000

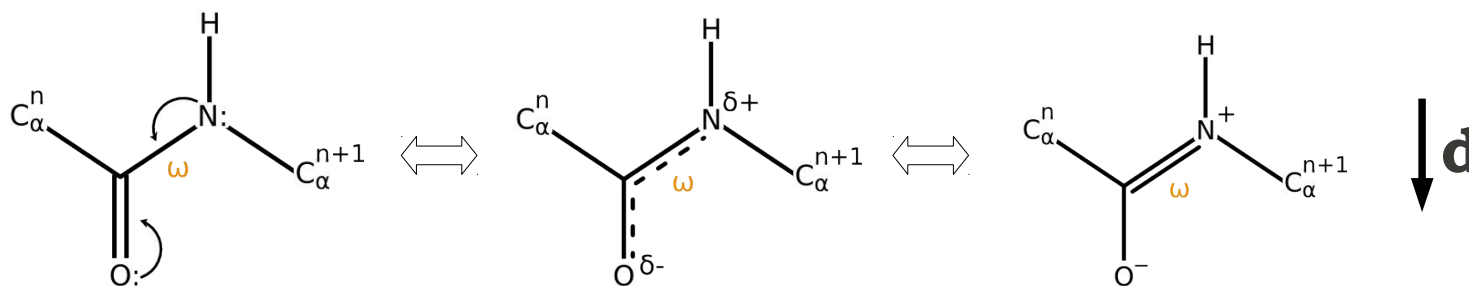

cis
($\omega = 0^\circ$)

trans
($\omega = 180^\circ$)

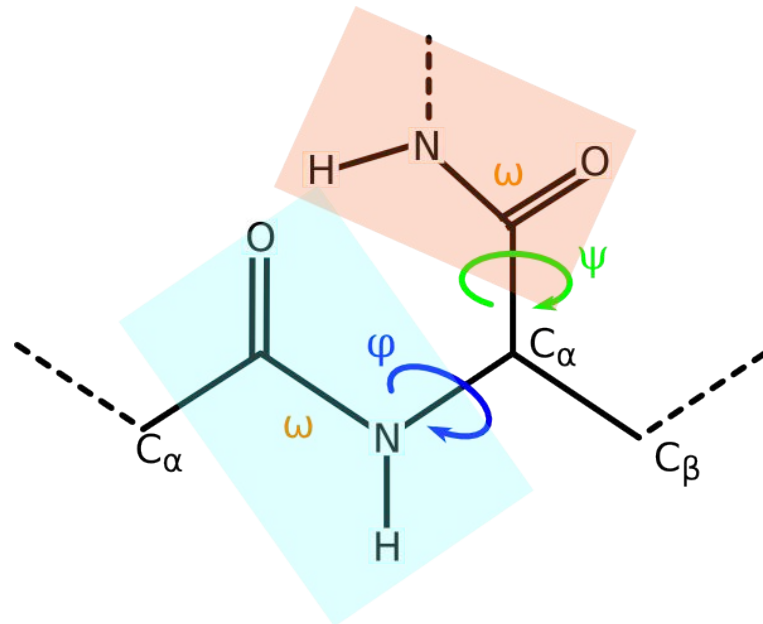
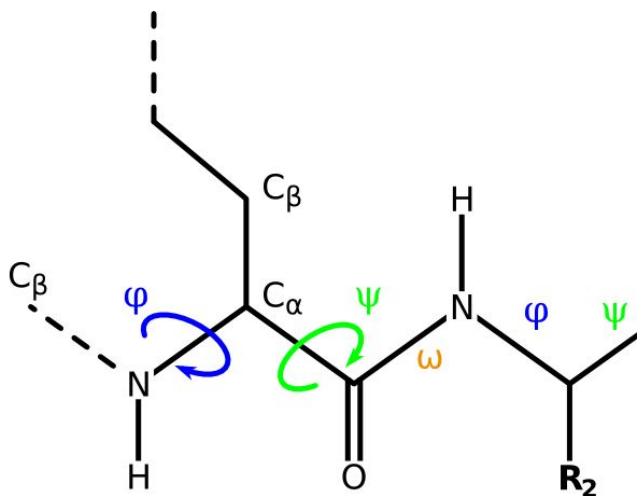
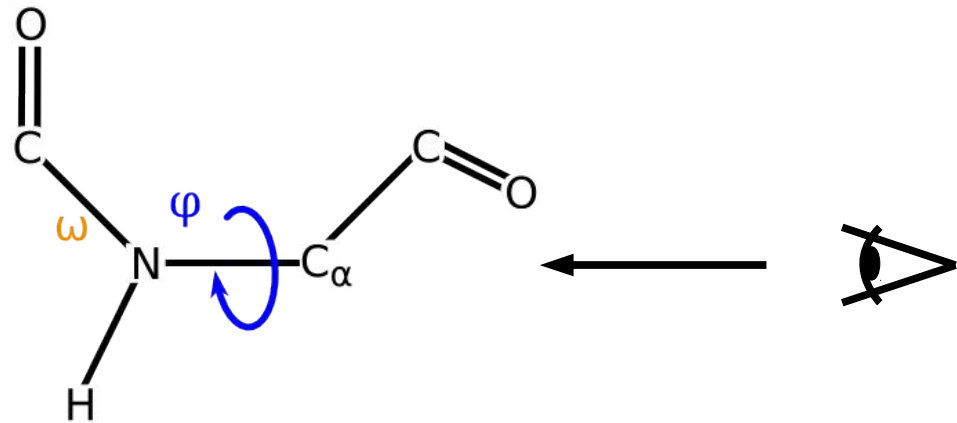
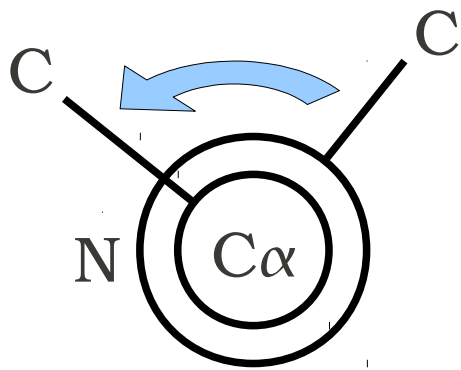
Wikipedia: [Peptide_bond](#) (2008.10.27 18:33)

Lehninger 1998, II leidimas,
182 ps. (vok. k.)

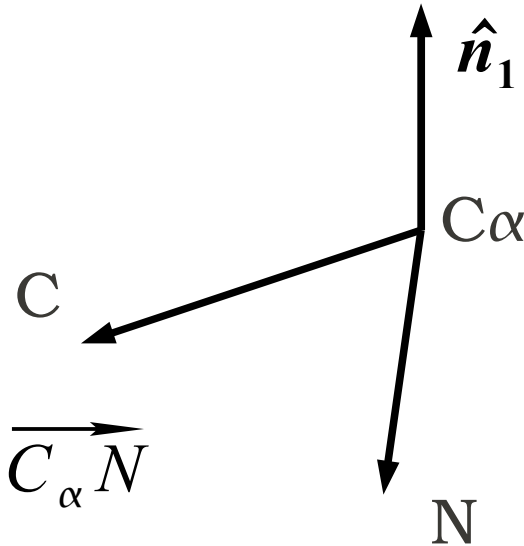
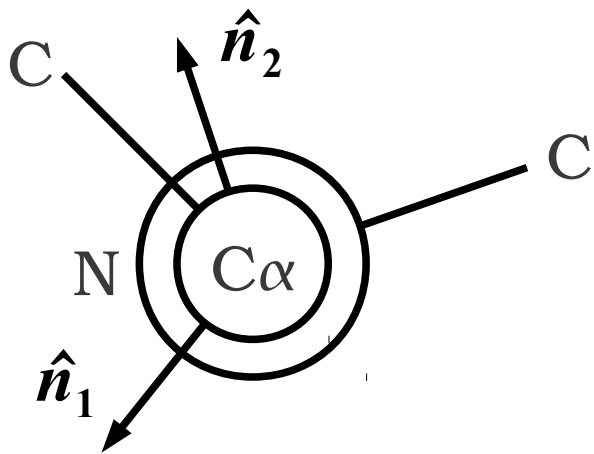
Linus Pauling & Corey, 193x (30-ji metai);
Rentgenostruktūrinēs analizēs duomenys

Kampų φ ir ψ atskaitos pradžia bei kryptis

φ ir ψ kampų skaičiavimas

Plokštumos normalė:

$$\vec{n}_1 = \overrightarrow{C_\alpha C} \times \overrightarrow{C_\alpha N}$$

$$\hat{n}_1 = \frac{\overrightarrow{C_\alpha C} \times \overrightarrow{C_\alpha N}}{|\overrightarrow{C_\alpha C} \times \overrightarrow{C_\alpha N}|}$$

Kampas tarp plokštumų:

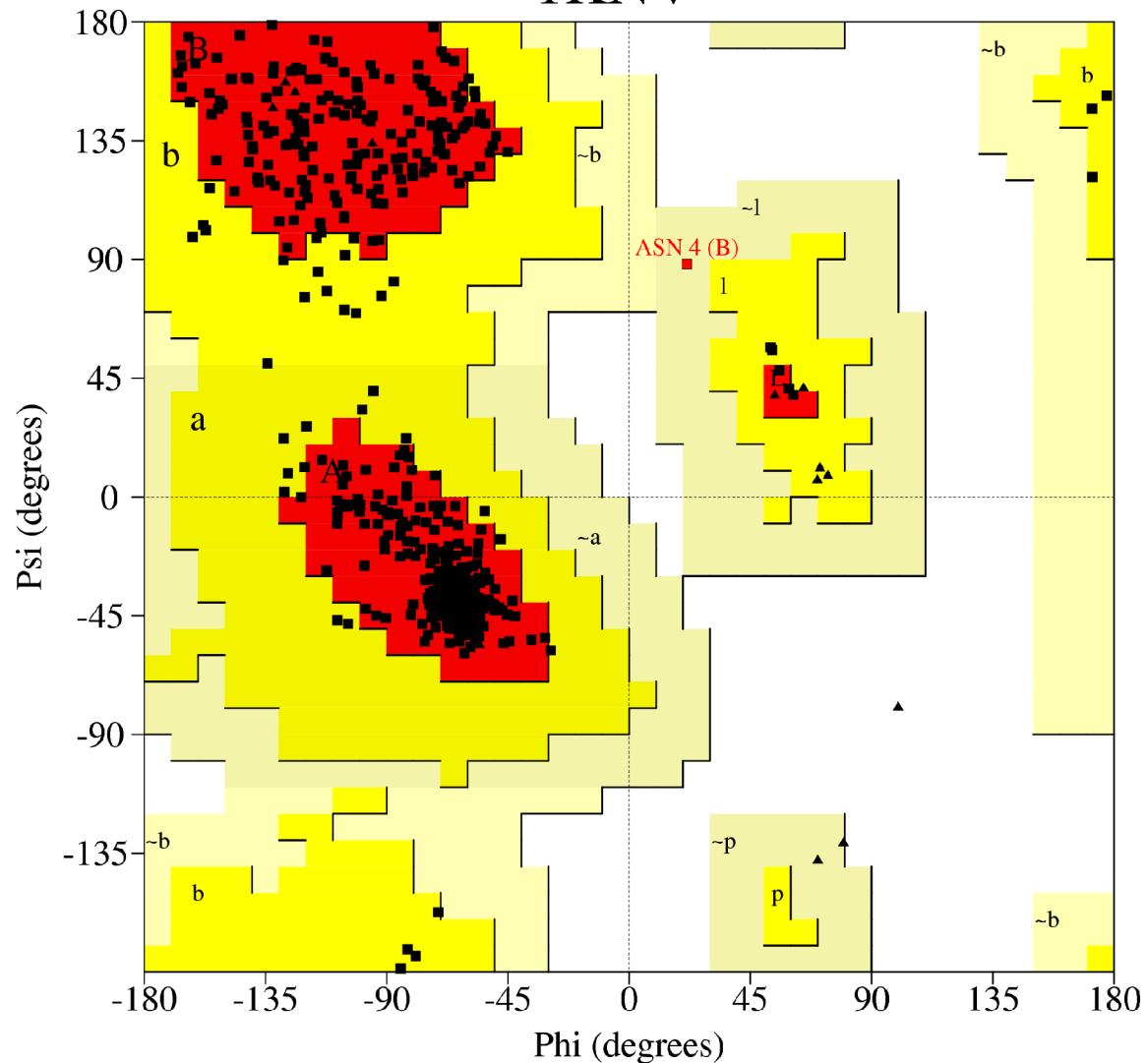
$$\cos \varphi = (\hat{n}_1 \cdot \hat{n}_2) = \frac{(\vec{n}_1 \cdot \vec{n}_2)}{|\vec{n}_1| |\vec{n}_2|}$$

$$\text{sign } \varphi = \text{sign}([\hat{n}_1 \times \hat{n}_2] \cdot \overrightarrow{C_\alpha C})$$

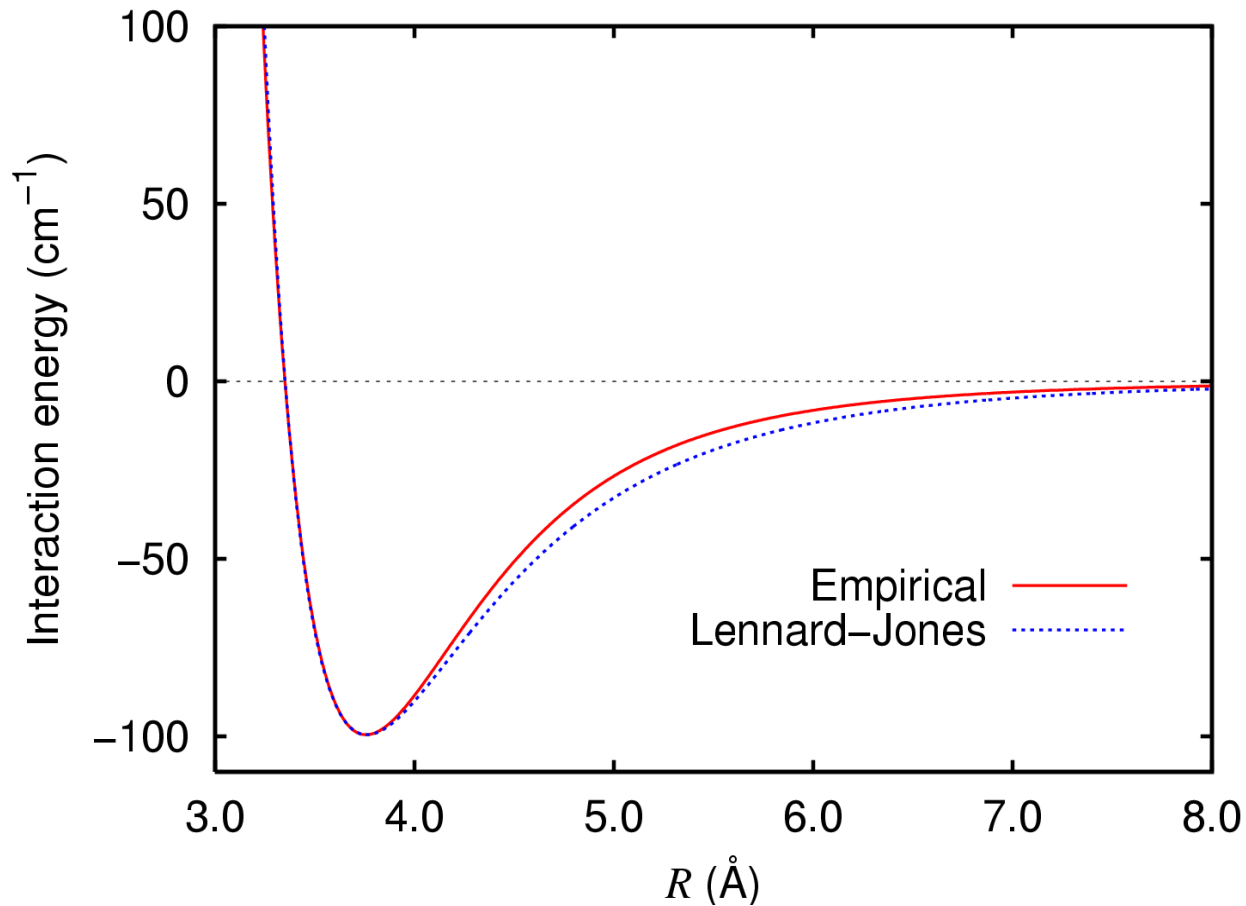
Ramačandrano diagrama

FRUHECK

Ramachandran Plot 1KNV

Lenardo-Džonso potencialai (Lennard-Jones potential)

$$V(r) = 4\epsilon \left[\left(\frac{\sigma}{r} \right)^{12} - \left(\frac{\sigma}{r} \right)^6 \right]$$

Amino rūgščių tipai

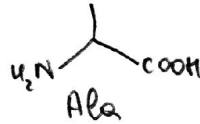
Amino rūgščių klasifikacija

1. Glicinas

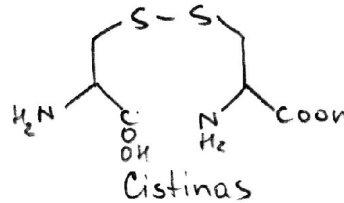
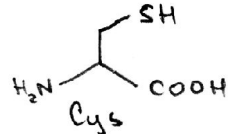
Mažiausia a.r.; dėl mažų sterinių trukdžių gali užimti nebūdingas kitoms a.r. ϕ/ψ konformacijos. Dažnai sutinkamos posūkiuose.

2. Mažos hidrofobinės

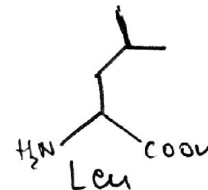
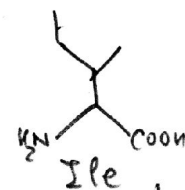
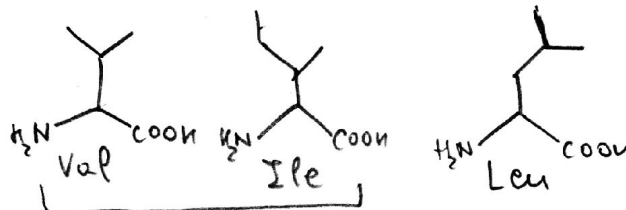
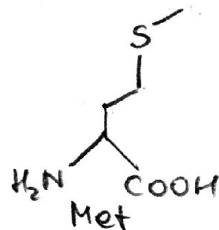
Retai dalyvauja katalizėje. Gali būti ekspanuoti paviršiuje. "Gerai tinka" laikinos balt. svėikos paviršiams.

3. Cisteinas

Cys sudaro kovalentinius S-S tiltelius. Koordinuoja metalus.

4. Vidutinės hidrofobinės

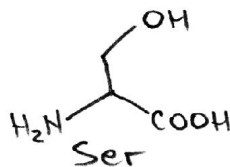

β -šakotos

Retai dalyvauja katalizėje. Retai būna paviršiuje, dažniau - hidrofobiniuose baltymo branduoliuose.

Dėl β -išsiskojimo retai sutinkamos α -spiralese, dažniau - β -lakštuose.

5. Serinas - maža polinė

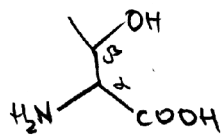
Sutinkama tiek baltymų viduje, tiek išorėje. Neretai pasitaiko "standžiose" kilpose, nes gali sudaryti H-jungtis su karkasu. Dalyvauja kat. (nukleofilas) (pvz. Ser proteazėse). Fosforilimo vieta.

Amino rūgščių tipai (2)

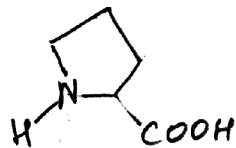
Amino rūgščių klasifikacija (II)

6. Treoninas

Maža polinė, bet β -šakota

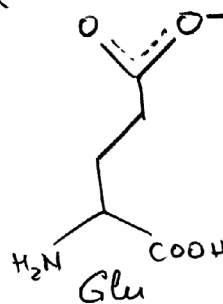
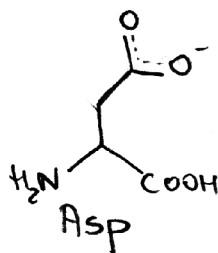

7. Prolinas žiedinė

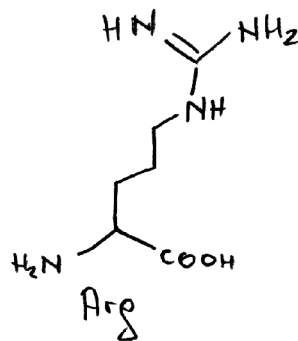
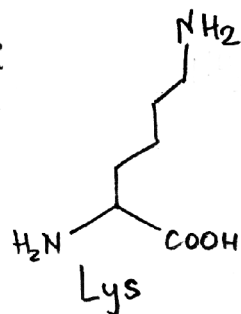

Pro (kartais vadinama imino r.)

8. Neigiamai įkrautos

9. Teigiamai įkrautos

Gali dalyvauti katalizėje
Gali būti fosforilinta.
Dėl β -šakos dažniau sutinkama β -lakštuose

Žiedas riboja galimas konformacijas. Dažnai būna cis (1:3)*

Dažnai būna posūkiuose; "nemėgsta" α spiralių; spiralių sukalia "lūžį"

Dalyvauja katalizėje (a.c.)

Baltymo viduje sudaro druskų tiltelius.

Dažnai būna baltymo paviršiuje. Koordinuoja metalus (Zn, Ca, Mg)

Dalyvauja surišant DNR.

Gali sudaryti druskos tiltelius.

Šon. Grandinės pradžia hidrofobinė, galas įkrautas.

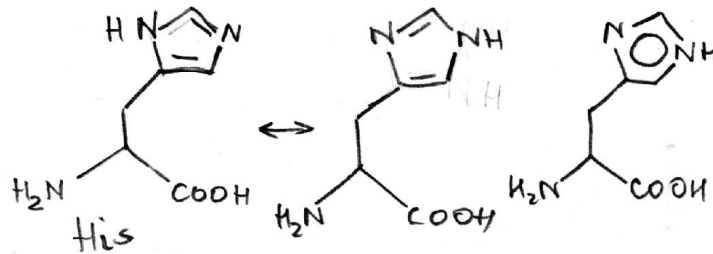
Dažnai sutinkama paviršiuje.

Amino rūgščių tipai (3)

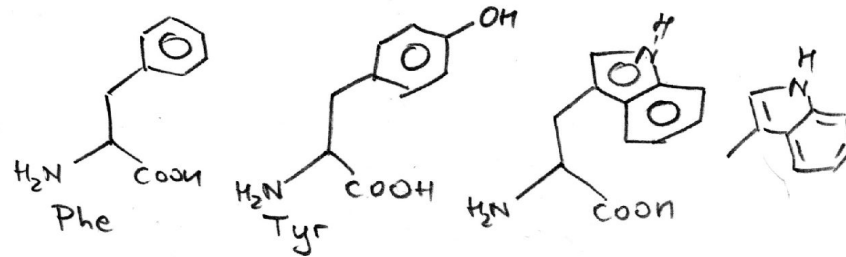
Amino rūgščių klasifikacija

10. Histidinas

Dalyvauja katalizeje
koordinuoja metalus

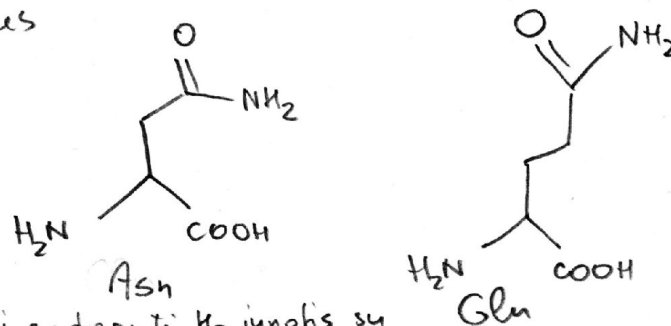
11. Didelis Aromatinės

Phe
Dažniausiai
būna balt. viduje
Sudaro "hidrofobius
stulpelius".

Tyr gali būti
fosforilintas

12. Amfoterinės

Gali sudaryti H- jungtis su
p.p. karkasu, ir užimti nepaprastą α/β konf.
pozicijoje.

Gali sudaryti
druskos tilhelius
Gali koordinuoti
metalus
Gali dalyvauti
katalizeje
Dažnai būna
paviršiuje

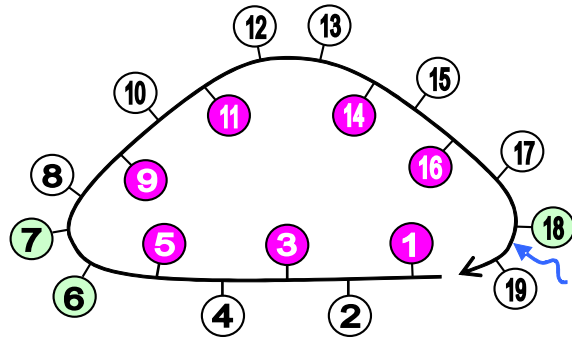
Panaudojimas struktūros spėjimui

Repeat 1 V N V A G G G A V K I A S A S S V G - N
 Repeat 2 L A V Q A G G K V Q A T L L N A G G - T
 Repeat 3 L L V S A R Q S V Q L G A L S A R Q - A
 Repeat 4 L S V N A G G A L K A D K L S A T G S R

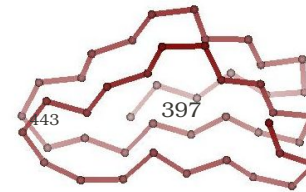
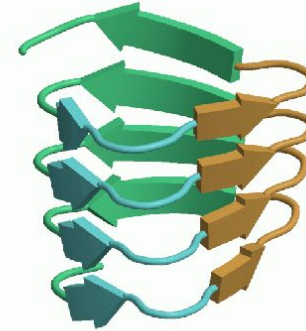
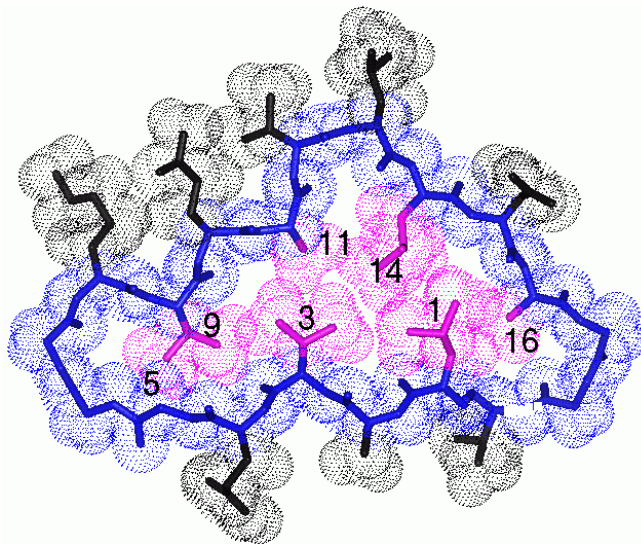
consensus L x V x A G G x V x L x x L x A x G - x

positions 1 3 5 7 9 11 13 15 17 19

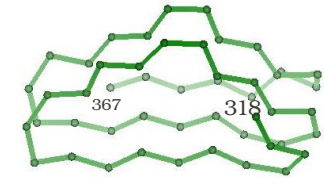
2D plot

3D structure

Model
(Kajava et al., 2001)

Crystal structure
(Clinton et al., 2004)

RMS deviation of C_α atoms is 1.1 Å

Šią skaidrę maloniai pateikė/this slide was kindly provided by:
 Dr Andrey Kajava
 Group of Structural Bioinformatics and Molecular Modeling
 Centre de Recherches de Biochimie Macromoléculaire, CNRS
 Montpellier, FRANCE

Programos geometrijai analizuoti

- Geometrinė analizė, Ramačandrano diagrama
  - Procheck, WhatIf, WhatCheck, Coot, Pymol ...
- Antrinės struktūros priskyrimas
  - DSSP, Stride